

Доц. др Здравко Грујић

Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

Асистент др Иван Милић

Правни факултет Универзитета у Новом Саду

ПРАВА ЛИЦА ОСУЂЕНИХ НА КАЗНУ ЗАТВОРА У КРИВИЧНОМ ИЗВРШНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Аутори у овом раду критички анализирају норме којима се регулишу права лица осуђених на казну затвора у кривичном извршном законодавству Републике Србије која су, након усвајања новог Закона о извршењу кривичних санкција, у значајном делу измењена у односу на решења која су важећем закону претходила. Обим загарантованих права, као и посебних права (погодности) осуђених лица, био је, на основу ранијих прописа, у корелацији са врстом установе у којој се казна затвора извршава. Новим законом тај принцип је, у значајној мери, дерогиран.

У раду се компаративно анализирају одредбе важећег и претходног закона о извршењу кривичних санкција којима се регулише право осуђених лица на пријем посета и пријем пакета, али и одредбе Закона о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминалитета која се примењују у односу на посебне категорије осуђених лица и која су, у основи, у знатној мери умањена у односу на прописана права “обичних” затвореника.

У закључним разматрањима рада представљају се ставови аутора о предвиђеним решењима, могућностима реализације и заштите права осуђених лица, као и о правцима даљег развоја кривичног извршног законодавства у овој области.

Кључне речи: Казна затвора; Права осуђених лица; Посебна права осуђених; Кривично извршно законодавство.

1. УВОД

Извршење казне затвора спада у област кривичног извршног права. Законом којим се уређује извршење кривичних санкција уређује се, као најважније, извршење казне затвора. У Републици Србији основни извор права којим се у регулишу права и обавезе осуђених лица на казну затвора је Закон о извршењу кривичних санкција из 2014. године (у даљем тексту: ЗИКС – 2014).¹

Доношење новог закона, по природи, доводи до нових решења у одређеном делу и области извршења кривичних санкција. Када је реч о правима осуђених лица, нови закон у основи одређеним категоријама осуђених лица умањује обим права у односу на претходни закон, док, с друге стране, проширује обим појединих права у односу на друге категорије осуђених лица.

Иако би се, на први поглед, могло закључити да се ради о логичном решењу којим се омогућава остваривање принципа индивидуализације казне затвора у поступку извршења, начин прописивања права осуђених лица у новом закону може се сматрати ретроградним у односу на закон који је претходио. Основни принцип по коме права и положај осуђених лица зависе врсте и типа завода, односно одељења у којем се издржава казна затвора, нови закон дерогира.

У српском пенитенцијарном систему постоји више категорија осуђених лица која се налазе на издржавању казне затвора – пунолетни осуђеници, старији малолетници, старије малолетнице, млађа пунолетна лица, жене, лица осуђена за најтежа кривична дела.

Положај ових категорија лица осуђених на казну затвора није идентичан, односно, осуђеници немају иста права или исти обим законом загарантованих права, а наручито посебних права и погодности. Права осуђених лица, у основи, детерминисана су типом и врстом установе у којој се извршава казна затвора.

За потребе овог рада и једноставније разумевање проблема истраживања, сва осуђена лица смо поделили у две категорије – „обични“ и „посебни“ осуђеници. За ову поделу смо се одлучили полазећи од тога који се закон примењује у односу на поједине категорије осуђених. Осуђена лица на које се примењује Закон о извршењу кривичних санкција назвали смо их „обичним“, а она осуђена лица на које се при-

---

¹ Закон о извршењу кривичних санкција, *Сл. гласник РС*, бр. 55/14. О новинама новог ЗИКС-а вид. В. В. Вековић, „Судија за извршење кривичних санкција – нови институт у извршном кривичном законодавству Републике Србије“, *Правни систем и заштита од дискриминације*, Косовска Митровица 2015, 59–69.

мењује Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организована криминала, као *lex specialis*, назвали смо „посебним“ осуђеницима.

Имајући у виду циљ овог рада, покушаћемо да на систематичан начин прикажемо права осуђених лица на пријем посета и пријем пакета, с обзиром на новине које доноси нови ЗИКС – 2014. Ради прегледности, рад смо поделили у два дела. У првом делу рада биће речи о правима „обичних“ осуђеника, док ћемо у другом делу говорити, такође, о правима „посебних“ осуђеника.

2. О НЕКИМ ПРАВИМА „ОБИЧНИХ ОСУЂЕНИКА“

Осуђена лица која се налазе на издржавању казне у српским пенитенцијарним установама имају законом прописана (минимална) права која им не могу бити одузета, ускраћена или ограничена. Ради се о основним правима, као што су право на човечно поступање, право на смештај, право на исхрану, право на одећу и обућу, право на здравствену заштиту исл. Међутим, с друге стране, одређена права осуђеници могу да остварују у обиму који зависи од врсте и типа установе у којој издржавају казну, односно одељења у којем су распоређени.² Реч је о томе да осуђена лица, која казну затвора издржавају у Републици Србији, немају иста права или исти обим права, посебних права или погодности.

2.1. Право на пријем посета

Једно од основних права осуђених лица јесте и право на пријем посета. Пријем посета у установи у којој се извршава казна затвора представља ретку прилику када осуђени уопште могу да остваре контакт са спољним светом. С друге стране, то право није неограничено, јер се не може осуђеном лицу дозволити да, на пример, сваког дана прима посете. У вези с тим, прописима којима се регулише положај осуђених лица у установи одређује се право на пријем посета у току једног месеца.

Нови ЗИКС, у односу на претходни, доноси велике измене у овом делу, које, видећемо, не доприноси бољем положају осуђених лица која су распоређена у класификационе групе са највећим обимом права. Да би смо боље предочили садашње законско решење морамо се вратити корак уназад на ЗИКС из 2005. године.³

Према решењу ЗИКС-а из 2005, питање пријема посете било је уређено на следећи начин. Осуђени је имао право на посету брачног

---

² Уопште о положају осуђеника вид. Е. Ђорђевић, *Систем кривичних санкција Републике Србије*, Нови Пазар 2015, 96–99.

³ Закон о извршењу кривичних санкција, *Сл. гласник РС*, бр. 85/05, 72/09 и 31/11.

друга, деце, родитеља, усвојеника, усвојитеља и осталих сродника у правој линији и у побочној линији до четвртог степена крвног и тазбинског сродства, као и хранитеља, храњеника и старатеља:

- 1) Једном недељно – у заводу или одељењу отвореног типа;
- 2) Двапут месечно – у заводу или одељењу полуотвореног типа;
- 3) Једанпут месечно – у заводу или одељењу затвореног типа и у заводу затвореног типа са посебним обезбеђењем.⁴

Видимо да је ово законско решење одређено у складу са принципом да положај осуђеног зависи од врсте пенитенцијарне установе у којој издржава казну затвора. Што се осуђеник боље влада за време издржавања казне затвора, заслужује да буде распоређен у одељење у којем има највећи степен или обим права. Дакле, осуђено лице треба да се труди да буде распоређено у одељење у којима има највећи степен права.⁵ То је један од начина индивидуализације казне затвора у поступку извршења.⁶

С друге стране, важећи ЗИКС прописује потпуно другачије решење.⁷ Осуђени има право двапут месечно на посету брачног друга, деце, родитеља, усвојеника, усвојитеља и осталих сродника у правој линији и у побочној линији до четвртог степена крвног и тазбинског сродства, као и хранитеља, храњеника и старатеља.⁸

Није тешко закључити да се оваквим законским решењем нарушава мало пре поменути принцип, те се сваком осуђеном лицу даје право на исти број посета у току једног месеца. Поставља питање – на који је начин овде индивидуализована казна затвора у самој установи?

Очекивали смо да ће се правилником о кућном реду ближе уредити права на посете осуђеним лицима. Међутим, Правилник о кућном реду који је донет на основу актуелног ЗИКС-а ближе не уређује право на пријем посета.⁹ Посета траје најкраће један час. Трајање посете дуже од једног часа одобрава управник завода.

---

⁴ ЗИКС 2005, чл. 78. Више о праву на пријем посета, вид. М. Radoman, *Penologija i kazneno izvršno pravo*, Beograd 2013, 270–271.

⁵ О награди и казни осуђених лица, вид. N. Macanović, A. Stanković, „Kazna i nagrada u funkciji resocijalizacije osuđenih lica“, *Kriminalističke teme* 3–4/2014, 69–76.

⁶ Више о индивидуализацији казне затвора у поступку извршења, вид. Ђ. Ignjatović, *Kriminologija*, Beograd 2008, 227–229.

⁷ Више о овоме, вид. И. Милић, „О неким новинама у области извршења казне затвора“, *Правни систем и заштита од дискриминације*, Косовска Митровица 2015, 239–253.

⁸ ЗИКС 2014, чл. 90.

⁹ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора, чл. 45, *Сл. гласник РС*, бр. 110/2014.

Овакавим законским изменама права осуђеним лицима која се налазе у заводу или одељењу отвореног типа су смањена, док су права осуђених у заводу или одељењу затвореног типа и у заводу затвореног типа са посебним обезбеђењем проширена.¹⁰

Не можемо а да се не запитамо којом се логиком водио законодавац приликом оваквог законског регулисања? Обим права осуђених лица треба да зависи од установе, одељења и групе у којој су распоређени, па с тим у вези ми, пак, сматрамо да је претходни Закон о извршењу кривичних санкција садржао сврсисходније решење по питању посета осуђеницима.

2.2. Право на пријем пакета

У погледу права на пријем пакета нови ЗИКС доноси велике новине, које су сличне онима које се односе на прово на пријем пакета. Као што смо код права на пријем посета, прво предочили раније законско решење, а затим га упоредили са садашњим актуелним решењем, ми ћемо се и код овог права водити истом логиком.

Претходни ЗИКС из 2005. прописивао је да осуђени има право на пријем пакета:

- 1) Једном недељно – у заводу или одељењу отвореног типа;
- 2) Двапут месечно – у заводу или одељењу полуотвореног типа;
- 3) Једанпут месечно – у заводу или одељењу затвореног типа и у заводу затвореног типа са посебним обезбеђењем.¹¹

Као и код права на посете, видимо, да се Закон руководио основним пенолошким принципом индивидуализације казне у поступку извршења. Осуђеници који се најбоље владају имају највећи обим права, док „лоши“ осуђеници имају најмањи обим права.

Међутим, важећи ЗИКС је потпуно неочекивано прописао да сва осуђена лица имају права на пријем пакета два пута месечно.¹² Тако да се

---

¹⁰ Интересантно је навести да је према чл. 89 *Радне верзије* Закона о извршењу кривичних санкција било предложено да: Осуђени има право на посету брачног друга, дече, родитеља, усвојеника, усвојитеља и осталих сродника у правој линији и у побочној линији до четвртог степена крвног и тазбинског сродства, као и хранитеља, храненика и старатеља: 1) једном недељно – осуђени разврстан у А групу; 2) двапут месечно – осуђени разврстан у Б групу; 3) једанпут месечно – осуђени разврстан у В групу. Вид. *Предлог Закона о извршењу кривичних санкција*, <http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php>, 27. октобар 2015. Шта се десило на путу од радне верзије до доношења Закона, у делу које се тиче адекватне индивидуализације казне, јесте питање на које не можемо да дамо одговор.

¹¹ ЗИКС 2005, чл. 84. Вид. С. Соковић, *Извршење кривичних санкција*, Београд – Крагујевац 2008, 66.

¹² ЗИКС 2014, чл. 96.

и овде, као и код права на посету, свим осуђеним лицима даје исти обим права,¹³ без обзира на установу или одељење у којем казну издржавају.

3. О НЕКИМ ПРАВИМА „ПОСЕБНИХ“ ОСУЂЕНИКА

Да би борба против организованог криминалитета била могућа и успешна, било је неопходно интервенисати у област материјалног, а посебно у област процесног кривичног законодавства. Међутим, кривичноправне интервенције морале су бити извршене и у област кривичног извршног законодавства.

С тим у вези, у погледу кривичног извршног законодавства, у Србији је 2009. године донет Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала,¹⁴ који се примењује као *lex specialis* у односу на Закон о извршењу кривичних санкција. Иако би се по самом називу овог Закона¹⁵ могло закључити да се он примењује само за она она лица која су осуђена за кривична дела организованог криминала, то је ипак само делимично тачно. Наиме, овај Закон примењује се и на лица која су осуђена за друга тешка кривична дела, као што су тероризам и геноцид.¹⁶

За извршење казне затвора за осуђена лица на која се примењује овај Закон, образовано је Посебно одељење у којем ова лица издржавају казну.¹⁷ Дакле, пошто је реч о „опаснијим“ осуђеницима, за њих је основано и посебно одељење, као установа која је са максималним обезбеђењем.¹⁸ С друге стране, чињеница да је неко осуђен за кривична дела организованог криминала и других тешких кривичних дела, према законском решењу, не значи да ће бити по аутоматизму бити упућен у Посебно

---

¹³ Према чл. 95 *Радне верзије* Закона о извршењу кривичних санкција било је предложено да: Осуђени има право на пријем пакета: 1) једном недељно – осуђени разврстан у А групу; 2) двапут месечно – осуђени разврстан у Б групу; 3) једанпут месечно – осуђени разврстан у В групу. Вид. *Предлог Закона о извршењу кривичних санкција*, <http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php>, 27. октобар 2015. И овде је реч о томе да се на путу од радне верзије до доношења Закона заборавило на основна пенолошка начела.

¹⁴ Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Сл. гласник РС*, бр. 72/09 и 101/10.

¹⁵ Сасвим оправдано наводи професор Игњатовић да би било исправније да овај закон нови наслов „Закон о извршењу казне затвора за нарочито тешка кривична дела“. Вид. Ђ. Ignjatović, „Критичка анализа стања и тенденција у кривичном извршном праву Србије“, *CRIMEN* (I) 2/2010, 191.

¹⁶ Вид. Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 1.

¹⁷ Вид. Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 2.

¹⁸ У теорији се говори о постојању три категорије затвора: 1. максимално обезбеђени затвори; 2. средње обезбеђени затвори; 3. минимално обезбеђени затвори. F. Adler, G. O. W. Mueller, W. S. Laufer, *Criminology*, second edition, New York 1995, 485–487.

одељење ради издржавања казне затвора. Наиме, да би се осуђени издржавао казну затвора, потребно је да се испуне још неки законом прописани услови.¹⁹ Дакле, реч је о Посебним одељењима у оквиру у којима „владају“ и посебна правила којима се уређује живот и рад осуђених лица. Осим наведеног Закона, пропис којим се детаљно уређује права и обавезе осуђених јесте Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала.²⁰

Овај Правилник је пандан Правилнику о кућном реду који се примењује у установама у којима казну затвора издржавају „обични“ осуђеници. Обим права осуђених лица је много мањи у односи на „обичне“ осуђенике. Тако је прописано да осуђени у Посебном одељењу има следећа права: 1) право на смештај; 2) право на исхрану; 3) право на одећу, рубље и обућу; 4) право на лечење и здравствену заштиту; 5) право на рад; 6) право на слободно време; 7) право на обавештавање и дописивање; 8) право на остваривање верских права; 9) право на телефонски разговор; 10) право на посете блиских сродника и других лица; 11) право на пријем пакета и новчаних пошиљки; 12) право на правну помоћ; 13) право на притужбу и жалбу и судску заштиту.²¹

У погледу права на пријем посета и пријем пакета, ова осуђена лица се налазе у „лошијем“ положају, јер је обим ових права мањи у односу

---

¹⁹ На издржавање казне затвора у Посебно одељење упућује се пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности те пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за кривична дела из чл. 1, ст. 1 овог закона, уколико се утврди да постоје околности које указују на опасност да ће осуђени: 1) преко осуђеног или другог лица наставити да усмерава криминалну делатност организоване криминалне групе; 2) преко осуђеног или другог лица успоставити сарадњу са другом организованом криминалном групом ради наставка криминалне делатности; 3) преко осуђеног или другог лица организовати сукобе са другом организованом криминалном групом; 4) преко другог лица угрозити сигурност судије, јавног тужиоца, или другог учесника у кривичном поступку који је у току или је правноснажно окончан, или другог службеног лица које је поступало у преткривичном поступку или у поступку извршења казне; 5) наводити друго лице на извршење кривичних дела. На издржавање казне затвора у Посебно одељење може се упутити и пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности те пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за кривична дела из чл. 1, ст. 2, тач. 1) овог закона, за која постоје околности из ст. 1, тач. 4) и 5) овог члана. На издржавање казне затвора у Посебно одељење може се упутити и пунолетно лице мушког пола које је правноснажно осуђено, а налазило се у притвору до правноснажности пресуде, односно правноснажно осуђено у одсуству за кривична дела из чл. 1, ст. 2, тач. 2) до 4) овог закона, на казну затвора од најмање десет година, за која постоје околности из ст. 1, тач. 4) и 5) овог члана. Члан 14 Закона о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала.

²⁰ Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Сл. гласник РС*, бр. 18/10 и 43/13.

²¹ Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 28.

на „обичне“ осуђенике. Обим овог рада не дозвољава да анализирамо цео корпус права „посебних“ осуђеника и извршимо поређење у односу на права „обичних“ осуђеника. Зато смо се одлучили да се у раду ограничимо само на права која смо анализирали у односу на „обичне“ осуђенике. Дакле, ограничавамо се на анализу права на пријем посета и права на пријем пакета.

Законом је прописано да ова категорија осуђених има право на посете *блиских сродника* једном месечно. Изузетно, управник завода, уз сагласност председника суда, односно овлашћеног судије, може одобрити појединачну посету других лица.²²

Дакле, осуђени у овом случају има право на једну посету у току једног месеца. Није тешко закључити да је његово право преполовљено у односу на обичне осуђенике. Видимо да у овом случају Закон само наводи да осуђени има право на посету блиских сродника, али се детаљно не прописује ко су блиски сродници. С тим у вези поставља се питање – ко су блиска лица?

Што се тиче трајања посете и ту постоји разлику у односу на трајање посете „обичним“ осуђеницима, тако да ова осуђена лица имају право на посету у трајању од најдуже једног часа.²³ Трајање посете дуже од једног часа одређује управник завода.

Надаље, постоји још један битна карактеристика посета у Посебном одељењу. Наиме, ток посете се аудио-визуелно надзире и снима, осим у случају посете браниоца, Заштитника грађана и представника међународних организација које се баве заштитом људских права.²⁴ Дакле, било које да од блиских лица да дође у посету осуђеном лицу, они ће моћи насамо да разговарају, али ће се таква посета аудио-визуелно надзирати и снимати. Са друге стране не шта се ради са овим материјалом! Да ли се чува и колико, када се уништава? С тим у вези, сматрамо да се приликом измена прописа у овој области и ова питања морају уредити на јасан начин. Другим речима, чини се да је законодавац остао недоречен у односу на ово врло важно питање које се односи на једно од основних права „посебних“ осуђеника.

У погледу права на пријем пакета – осуђена лица у посебном одељењу могу од *блиских сродника* примити један пакет месечно. Што

---

²² Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 37, ст. 2 и 3.

²³ Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 41, ст. 4.

²⁴ Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 41, ст. 3.

се тиче тежине пакета, ту не постоји разлика у односу на пријем пакета обичних осуђеника, и износи до десет килограма. Мада, уколико тежина пакета прелази десет килограма, службена лица ће издвојити ствари које прелазе дозвољену тежину. Ове ствари враћају се о трошку осуђеног пошилиаоцу или се предају посетиоцу. О издвојеним стварима сачињава се записник.²⁵

Дакле, када је реч о пријему пакета за „обичне“ осуђенике, изузетно, у оправданим случајевима управник завода или лице које он овласти може дозволити пријем ствари осуђеном преко дозвољене тежине,²⁶ док за ова осуђена лица таква могућност не постоји. Видимо да се и овде ограничава пријем пакета само у односу на блиска лица, док такво ограничење не постоји када је реч о обичним осуђеницима. Реч је о томе да не може било које лице да пошаље пакет, већ само блиско лице – при том се ближе не одређује које то блиско лице.

4. ЗАКЉУЧАК

Када се доноси закон о изменама и допунама или закон који у потпуности уређује једну у област, онда се од њега и очекује да ће бити бољи и да неће имати мањкавости које је има претходни, што се не може рећи за важећи Закон о извршењу кривичних санкција. У раду само указали да је једно од основних пенолошких начела, индивидуализација казне у поступку извршења, у актуелном закону нарушено.

Наиме, индивидуализација казне затвора у поступку извршења на овакав начин се не може остварити. Не може свако осуђено лице на које се примењује ЗИКС да има исти обим појединих најважнијих права. Актуелни ЗИКС у појединим правима све категорије осуђених лица ставља у исти положај. У раду смо истакли да је такво решење лоше и ретроградно. Из тог разлога сматрамо да су решења претходног Закона о извршењу кривичних санкција, са пенолошког аспекта, прихватљивија.

Осуђена лица за нарочито тешка кривична дела издржавају казну затвора у посебном Одељењу у којем важе и посебна правила. На ову категорију осуђених лица примењује се и посебан закон и Правилник о кућном реду. Обим права о којима је било речи у овом раду су преполовљења овим осуђеним лицима. Међутим, могуће је да је неко осуђен за најтежа кривична дела, на која се може применити Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, али да казну

---

²⁵ Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, чл. 41, ст. 8.

²⁶ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора, чл. 49, ст. 8.

затвора не издржава у Посебном одељењу, већ у некој другој установи за извршење казне затвора, при чему обим права не би био ограничен као код „посебних“ осуђеника.

На крају закључујемо да су права „посебних“ осуђеника ограничена у односу на „обичне“ осуђенике како би се, према учиниоцима најтежих кривичних дела, нагласили ретрибутивни елементи казне и кажњавања, што је, имајући у виду обим загарантованих права осуђених лица, довело до измене нормативног оквира, односно доношења посебног закона и подзаконских аката како би се одредио положај ове категорије осуђених лица.

Када су у питању „обични“ осуђеници, законодавац се одлучио за својеврсно изједначавање обима појединих права које нема утемељење у доктрини, нити се може очекивати, таквим приступом, побољшање положаја осуђених лица у пенитенцијарном систему које се суочава са бројним проблемима међу којима су основни пренасељеност и преоптерећеност.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

Библиографске референце

1. Adler, Freda, Mueller, Gerhard O. W., Laufer, William S., *Criminology*, second edition, New York 1995;
2. Ђоровић, Emir, *Sistem krivičnih sankcija Republike Srbije*, Novi Pazar 2015;
3. Ignjatović, Đorđe, *Kriminologija*, Beograd 2008;
4. Ignjatović, Đorđe, „Критичка анализа стања и тенденција у кривичном извршном праву Србије“, *CRIMEN* (I) 2/2010;
5. Macanović, Nebojša, Stanković, Andrea, „Kazna i nagrada u funkciji resocijalizacije osuđenih lica“, *Kriminalističke teme* 3-4/2014;
6. Милић, Иван, „О неким новинама у области извршења казне затвора“, *Правни систем и заштита од дискриминације*, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица 2015;
7. Radoman, Milenko, *Penologija i kazneno izvršno pravo*, Beograd 2013;
8. Соковић, Снежана, *Извршење кривичних санкција*, Београд – Крагујевац 2008;
9. Вековић, Владимир В., „Судија за извршење кривичних санкција – нови институт у извршном кривичном законодавству Републике Србије“, *Правни систем и заштита од дискриминације*, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица 2015.

Правни прописи

1. Закон о извршењу кривичних санкција, *Службени гласник РС*, бр. 55/2014;
2. Закон о извршењу кривичних санкција, *Службени гласник РС*, бр. 85/2005, 72/2009 и 31/2011;
3. Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Службени гласник РС*, бр. 72/2009 и 101/2010;
4. Предлог Закона о извршењу кривичних санкција, <http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php>;
5. Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора, *Службени гласник РС*, бр. 110/2014;
6. Правилник о кућном реду посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Службени гласник РС*, бр. 18/2010 и 43/2013.

Assistant Professor Zdravko Grujić, LL.D.

Faculty of Law, University of Priština with temporary seat in Kosovska Mitrovica

Assistant Ivan Milić, LL.D.

Faculty of Law, University of Novi Sad

RIGHTS OF PERSONS SENTENCED TO IMPRISONMENT IN THE CRIMINAL ENFORCEMENT LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

The authors of this paper critically analyze the norms which regulate the rights of persons sentenced to imprisonment in the criminal executive legislation of the Republic of Serbia which, after the adoption of the new Law on Execution of Criminal Sanctions, in pertinent part changed compared to solutions that are preceded to the applicable law. Volume of guaranteed rights and special rights (benefits) of prisoners, was, on the basis of previous regulations, in correlation with the type of institution in which the prison sentence is executed. The new law, to a large extent, derogated this principle.

The paper presents a comparative analysis of the applicable provisions of the previous law on enforcement of criminal sanctions regulating the right of visits and reception of parcels, but also the provisions of the execution of

imprisonment for the criminal acts of organized crime that apply in relation to specific categories of prisoners and which are, basically, considerably reduced in relation to the legal rights of „ordinary“ prisoners.

In the concluding remarks of the paper authors present the views of the possibilities of realization and protection of the basic rights of the prisoners, as well as on the directions of further development of the criminal executive legislation in this area.

Key words: *Imprisonment; Rights of prisoners; Special rights of the convicted; Criminal executive legislation.*